

Слідство йшло за характерним для того часу сценарієм. Слідчі намагалися інкримінувати Ткаченкові статті, які «тягнули» чи не найвищу міру покарання: участь у розправах над мирними жителями, в т.ч. насильницькому вивозі до Німеччини; зв'язок з організацією українських націоналістів (по жодному із цих звинувачень докази знайдені не були). В свою чергу, звинувачуваний якимось намагався применшити рівень співробітництва із німецькою окупаційною владою (наприклад, «зменшити» посади, які обіймав; кількість статей у газеті тощо). Врешті решт, слідство досягло більш-менш об'єктивних результатів.

21.10.1944 р. на закритому засіданні Військового трибуналу військ НКВС Полтавської області Л.П. Ткаченко за статтями 54-1«а», 54-10, ч.2 КК УРСР був засуджений до 10 років позбавлення волі з наступним обмеженням у правах на 5 років, та з конфіскацією всього належного йому майна (без права оскарження). Його подальшу долю встановити не вдалося (на наш запит в Головний інформаційно-аналітичний центр Міністерства внутрішніх справ Російської Федерації надійшла відповідь № 34/5-132 від 25.01.2014 р. про те, що він, очевидно, був направлений в один із таборів колишньої Комі АРСР).

Із супровідних матеріалів до справи видно, що вона переглядалася в 1955 р. (очевидно, на предмет можливої реабілітації), та в кінці 1993 року – органами прокуратури й обласним судом, яким Л.П.Ткаченко реабілітований за політичною статтею – знято звинувачення в антирадянській агітації (54-10, ч.2 КК), а по першій статті справа перекваліфікована на ст. 54-3 КК України (зносини з іноземною державою з ворожою метою), яка не дає права на реабілітацію. Як зазначають фахівці, якби перегляд справи відбувся не в пострадянський час, можливо б Л.П. Ткаченко був би реабілітований повністю.

Джерела інформації:

1. Архів Управління Служби безпеки України в Полтавській області. – Справа 6482.
2. Архів ПНПУ імені В.Г. Короленка. Накази директорів за 1931-1941 рр.
3. Державний архів Полтавської області. – Ф. 1507. – Оп. 1. – Спр. 19. – Арк. 3.

ПРОХОРОВА Лідія Іванівна

Народилася 18.01.1880 року в м. Полтава, у сім'ї інженера шляхів сполучення. В 1898 р. закінчила Віленську жіночу гімназію; в 1912 р. – єдиний в Російській імперії вищий навчальний заклад для жінок — Санкт-Петербурзькі вищі жіночі курси (Бестужевські), історико-філологічне відділення, за спеціальністю «історія і географія»; в 1914р. – однорічні педагогічні курси при Київському Учбовому окрузі по відділу географії з правом викладання в середніх навчальних закладах.

Трудову діяльність, як учитель географії, розпочала у 1913 році в Києві, в Жіночому комерційному училищі Київського товариства викладачів, в якому працювала до серпня 1915 року. Із 1914 по 1916 р. викладала також у двох київських жіночих приватних гімназіях (О.Н.Яновської і А.В.Жекуліної).

З кінця 1916 до початку 1918 р. викладає географію в Петрограді (спочатку в Другому жіночому 4-х класному училищі, потім – Володимирському вищому початковому училищі).

З початком революційних подій разом із батьками переїжджає із Петрограда до Полтави, де викладає географію в школах міста: у 1918-1923 рр. – в 9-й трудовій школі (спочатку заклад носив назву гімназії сумісного навчання), одночасно в 1920-1921 рр. – у 5-й соціально-економічній школі; в 1923-1941 рр. працювала в 3-й трудовій школі. На основі постанови ЦВК і РНК СРСР «Про введення персональних звань для вчителів» від 10.04.1936 р., мала звання вчителя середньої школи. В роки німецької окупації Полтави не працювала. Після звільнення міста вже з 5.10.1943 р. працює учителем географії та історії в 4-й середній школі, мала чудову характеристику якості викладання.

У зв'язку із відкриттям природничо-географічного відділу в Учителському інституті при Полтавському державному педагогічному інституті, Лідія Іванівна зачислена з 1.07.1946 р. викладачем географії на погодинну оплату. Оскільки вона мала ще й історичну освіту, з 1.09.1946 р. була переведена, як асистент на 0,5 ставки, на новоутворену кафедру загальної історії та географії, де викладала курс загальної фізичної географії. На цій посаді працювала впродовж двох навчальних років, випустивши один потік учителів природознавства та географії 5-7 класів. Оскільки в 1948р. набору на 1 курс стаціонару природничо-географічного факультету Учителського інституту не було, то з 1.09.1948 р. переведена з 0,5 ставки на погодинну оплату за сумісництвом (продовжувала працювати в школі №4 м. Полтави). Звільнена з роботи з 1.09.1949 р. за відсутністю навантаження. У 1950 р. залучалася для проведення вступних екзаменів з географії в Учителському інституті, і їй на 1950-1951 н.р. було заплановане навчальне навантаження в 188 годин (з погодинною оплатою, поза штатом).

На жаль, подальшу долю Л.І. Прохорової з'ясувати не вдалося. Її батько помер під час окупації Полтави, а прямих нащадків у неї не було.

НІКІТЕНКО Наталія Іванівна

Наталія Іванівна Нікітенко народилася 12 липня 1920 р. у сім'ї дрібного службовця в селі Хрестище Костянтиноградського повіту Полтавської губернії (її батько був бухгалтером, мав прізвище Микитенко).

Середню освіту здобула упродовж 1929 – 1938 рр. у містечку Сватове на Луганщині. У 1938 р. вступила на перший курс географічного факультету Харківського університету, де встигла закінчити три курси до початку війни. Разом з тим, в університеті закінчила курси медичних сестер.

З 1 вересня 1941 по 25 липня 1942 р. Н.І. Нікітенко працювала учителем географії в м. Сватове. З липня 1942 по січень 1943 р. перебувала на окупованій німецькими військами території. Після визволення Луганщини від окупантів, у лютому 1943 р. Наталія Іванівна добровільно вступила до лав радянської армії, була учасницею бойових дій у складі Третього Українського та Першого Білоруського фронтів (як медична сестра кінно-санітарної роти). Мала цілий ряд нагород. У листопаді 1944 р. демобілізована з діючої армії в зв'язку з хворобою.